

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	8Cdo/206/2018
Identifikačné číslo spisu:	6116204822
Dátum vydania rozhodnutia:	20.03.2019
Meno a priezvisko:	JUDr. Oľga Trnková
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2019:6116204822.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne LITA, autorská spoločnosť, so sídlom v Bratislave, Mozartova 9, IČO: 00 420 166, zastúpenej JUDr. Dagmar Kubovičovou, advokátkou v Bratislave, Nám. Biely kríž 3, proti žalovanej BAD, s. r. o., so sídlom vo Vlkanovej, Matúškova 49, IČO: 31 631 045, zastúpenej advokátskou kanceláriou PETKOV & Co s. r. o., so sídlom v Bratislave, Šoltésovej 14, IČO: 50 430 742, v mene a na účet ktorej koná advokát a konateľ Mgr. Ivan Petkov, o zaplatenie 5 487,- Eur s príslušenstvom, vedenom na Okresnom súde Banská Bystrica pod sp. zn. 12 C 55/2016, o dovolaní žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici z 26. apríla 2018 sp. zn. 16 Co 168/2017, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalobkyni priznáva náhradu trov dovolacieho konania voči žalovanej v plnom rozsahu.

Odôvodnenie

1. Žalobkyňa sa žalobou doručenou súdu prvej inštancie 16. marca 2016 domáhala voči žalovanej zaplatenia 5 487,- Eur s príslušenstvom titulom bezdôvodného obohatenia za neoprávnené použitie diel ňou zastúpených autorov prostredníctvom tzv. ďalšieho verejného prenosu vysielania prostredníctvom technických zariadení.

2. Okresný súd Banská Bystrica rozsudkom z 10. januára 2017, č. k. 12 C 55/2016-255 návrh žalovanej na prerušenie konania podľa § 162 ods. 1 písm. a/ b/ c/ C.s.p zamietol (výrok I., II., III.), žalovanej uložil povinnosť zaplatiť žalobkyni 5 487,- Eur spolu s úrokom z omeškania vo výške 5,05 % ročne zo sumy 5 487,- Eur od 14. marca 2016 do zaplatenia v lehote 3 dní od právoplatnosti tohto rozsudku (výrok IV.) a žalobkyni priznal nárok na náhradu trov konania od žalovanej v plnej výške (výrok V.). V odôvodnení uviedol, že žalobkyňa je organizáciou kolektívnej správy, ktorej bolo udelené oprávnenie na výkon kolektívnej správy práv rozhodnutím Ministerstva kultúry Slovenskej republiky č. 2/2004 zo dňa 11. mája 2010 pod č. MK-663/2010-70/6165 na výkon kolektívnej správy majetkových práv autorov a iných nositeľov práv k literárnym, dramatickým, hudobnodramatickým, choreografickým, audiovizuálnym, fotografickým dielam a dielam úžitkového umenia. Aktívnu vecnú legitimáciu žalobkyňa

preukázala predložením kópií zmlúv uzatvorených s autormi a predložením kópie zmluvy uzatvorenej s partnerskou organizáciou ochrany práv autorov v zahraničí. K námietke žalovanej, že žalobkyňa nepreukázala uplatnený nárok, súd uviedol, že z obsahu listinných dôkazov, ako aj z vyjadrení strán sporu vyplynulo, že medzi žalobkyňou a žalovanou prebiehali viaceré rokovania ohľadne uzatvorenia hromadnej licenčnej zmluvy, ktorej uzavretie sa vyžaduje, ak používateľ chce použiť dielo autora. Tým, že žalovaná používala predmety ochrany kolektívnej licenčnej zmluvy, dopustila sa neoprávnených zásahov do práva autorov a nositeľov práv zastúpených žalobkyňou, s ktorým konaním sa priamo spája nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia. K výške žalovanej sumy uviedol, že v zmysle § 56 ods. 1 písm. g/ autorského zákona sa žalobca môže domáhať nároku na vydanie bezdôvodného obohatenia až vo výške dvojnásobku obvyklej sumy. Žalovaná žalobkyňou uplatňovanú výšku bezdôvodného obohatenia nespochybnila. K návrhu na prerušenie konania podľa § 162 ods. 1 písm. a/ C.s.p., uviedol, že predmetom sporu je výška bezdôvodného obohatenia a nie výška zmluvnej odmeny a preto uvedená otázka nemala žiaden vplyv na rozhodovanie a konanie súdu vo veci samej. Zamietnutie návrhu žalovanej na prerušenie konania podľa § 162 ods. 1 písm. b/ C.s.p. odôvodnil tým, že je výlučne na posúdení súdu, či pri prejednaní sporu dospeje k záveru o nesúlادnosti právneho predpisu s ústavou. Súd k uvedenému záveru nedospel. Právnu úpravu autorského zákona považuje za plne súladnú s predpismi vyššej právnej sily. K zamietnutiu návrhu žalovanej na prerušenie konania podľa § 162 ods. 1 písm. c/ C.s.p. uviedol, že súd v spore aplikoval výlučne ustanovenia vnútroštátneho zákona a nie ustanovenia smernice, ktorých výklad by v danom prípade nemal vplyv na rozhodovaciu činnosť v predmetnom spore. Súd konštatoval aj postup v zmysle § 182 C.s.p., ktorým umožnil tzv. záverečné reči zástupcom strán sporu bez toho, aby vyhlásil dokazovanie za skončené.

3. Krajský súd v Bratislave na odvolanie žalovanej proti výrokom IV a V rozsudkom z 26. apríla 2018 sp. zn. 16 Co 168/2017 napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil ako vecne správny podľa § 387 ods. 1 C.s.p. (výrok I.) a žalobkyni priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania v celom rozsahu (výrok III.) Výslovil, že vo výrokoch, v ktorých okresný súd zamietol návrhy žalovanej na prerušenie konania, zostáva rozsudok okresného súdu nedotknutý (výrok II.). V odôvodnení svojho rozsudku uviedol, že okresný súd pri rozhodovaní vychádzal z dostatočne zisteného skutkového stavu veci, z ktorého vyvodil aj správne právne závery. V posudzovanom prípade bolo zistené, že žalobkyňa je aktívne vecne legitimovaná na podanie žaloby, žalovaná poskytuje v izbách svojich hostí televízne prijímače, do ktorých prenáša signál, a teda je používateľom, ktorý uskutočňuje verejný prenos a žalobkyňou uplatnená suma bezdôvodného obohatenia zodpovedá obvyklej, resp. dvojnásobku obvyklej odmeny.

4. Proti rozsudku odvolacieho súdu podala žalovaná dovolanie a navrhla ho spolu s rozhodnutím súdu prvej inštancie, v celom rozsahu zrušiť a vrátiť vec na ďalšie konanie. Prípustnosť dovolania vyvodzovala z § 420 e/ a f/ C.s.p. Námietka žalovanej smerovala k odňatiu práva na správne obsadený súd, ktorú dôvodila tým, že sa odvolací súd neobrátil s prejudiciálnou otázkou na Európsky súdny dvor odňal žalovanej právo na zákonného (európskeho sudcu). Uviedla, že „povrchným počínaním súdu (alebo lepšie povedané odignorovaním) v prípade právnej otázky, ktorá bola vyriešená v prípade Soulier a Doke ako aj otázky, ktorá vyvstáva pri rôznych v konaní stranami prezentovaných spôsoboch interpretácie § 84 ods. 1 AZ, sa odvolací súd (ako aj súd prvej inštancie) podľa názoru žalovanej vo výsledku odklonil od doterajšej praxe ESD, ktorú predstavuje práve rozhodnutie Soulier a Doke. Takýto odklon od judikatúry ESD je však neprípustný. Súd mal totiž povinnosť obrátiť sa na ESD s prejudiciálnou otázkou rámcovo naformulovanou žalovanou“. Námietka žalovanej smerovala k porušeniu práva na spravodlivý proces spočívajúca v nesprávnom zhodnotení skutkového stavu súdmi nižšej inštancie, v nepreskúmateľnosti rozhodnutia pre nedostatok dôvodov a v nevykonaní ňou navrhovaného dokazovania. Navyše uviedla, že odvolací súd vec neprávne právne posúdil, keď svojvoľne interpretoval audiovizuálne dielo a vysielať ako jeden identický predmet ochrany, čo zakladá arbitrárnosť rozhodnutia. Dôvodila, že nemožno priznať právnu ochranu stavu, kedy skutočne nedochádza k verejnému prenosu len pre fyzickú prítomnosť zariadenia na izbe a na tom základe získať odmenu za porušenie niečoho, k čomu dôjsť nemohlo.

5. Žalobkyňa navrhla dovolanie ako nedôvodné zamietnuť.

6. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 C.s.p.) bez nariadenia pojednávania (§ 443 C.s.p.) dospel k záveru, že dovolanie treba odmietnuť.

7. V zmysle § 419 C.s.p. je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, ak to zákon pripúšťa. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v § 420 a § 421 C.s.p.

8. V zmysle § 420 C.s.p. je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c/ strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f/ súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

9. Dovolanie prípustné podľa § 420 C.s.p. možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 C.s.p.). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 C.s.p.).

10. V danom prípade dovolací súd prioritne posudzoval prípustnosť dovolania, t. j. či boli splnené podmienky stanovené zákonom pre vecné prejednanie dovolania.

11. V civilnom sporovom poriadku sú jednotlivé podmienky prípustnosti dovolania upravené nasledovne: v ustanoveniach § 420 až § 423 je upravený prípustný predmet, v ustanovení § 427 je stanovená lehota na podanie dovolania, v ustanovení § 428 sú stanovené náležitosti dovolania a v ustanovení § 424 až § 426 sú upravené osoby, ktoré sú oprávnené podať dovolanie.

12. Dovolací súd zistil, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 C.s.p.) oprávnená osoba (§ 429 ods. 2 písm. a/ C.s.p.), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 C.s.p.). Dovoláním žalovaná napáda rozsudok odvolacieho súdu, ktorým potvrdil ako vecne správny rozsudok súdu prvej inštancie, teda ide o rozhodnutie vo veci samej.

13. Dovolací súd posudzoval v prvom rade prípustnosť dovolania vyvodzovanú dovolateľkou z § 420 písm. e/ C.s.p., keď namietala vadu nesprávne obsadeného súdu.

14. Pokiaľ dovolateľka vyvodzovala vadu nesprávne obsadeného súdu z toho, že súdy nižšej inštancie neprerušili konanie a nepodali prejudiciálnu otázku na Súdny dvor Európskej únie hoci takú povinnosť mali, dovolací súd uvádza, že vnútroštátny súd nie je povinný položiť predbežnú otázku Súdnemu dvoru EÚ vždy, ak to strany navrhnu alebo keď sa takáto otázka v spore vyskytne, ale len vtedy, ak dôjde k presvedčeniu, že pre jeho rozhodnutie vo veci je potrebný výklad práva EÚ, ktorý je sporný, prípadne, že je potrebné posúdiť (negatívne) platnosť právnych aktov inštitúcií, orgánov alebo úradov alebo agentúr EÚ. Súdny dvor Európskej únie teda nerieši otázky, ktorých výklad je natoľko zrejмый, že o ňom nemôže existovať rozumná pochybnosť a súd je spôsobilý ju posúdiť sám, keď má podklad v aplikácii vnútroštátneho práva, bez potreby predloženia Súdnemu dvoru EÚ ako prejudiciálnej otázky. Na rozhodnutie v danej veci súdy nižšej inštancie nemali pochybnosti, že rozhodnutie vo veci má podklad v predpisoch vnútroštátneho práva, aplikáciu ktorých vyvodili zo skutkových okolností danej veci a svoje skutkové a z nich vyplývajúce právne závery odôvodnili v dôvodoch svojich rozhodnutí. Preto nie je námietka žalobkyne vady konania podľa § 420 písm. e/ dôvodná.

15. Dovolací súd aj posudzoval prípustnosť dovolania vyvodzovanú dovolateľkou z § 420 písm. f/ C.s.p.

16. Právo na spravodlivý súdny proces je jedným zo základných ľudských práv a do obsahu tohto práva patrí viacero samostatných subjektívnych práv a princípov. Podstatou tohto práva je možnosť fyzických

a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nezávislom a nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Z práva na spravodlivý súdny proces ale pre procesnú stranu nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predpokladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami, ale ani právo vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ňou navrhnutých dôkazov súdom a dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (pozri napríklad rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, II. ÚS 3/97, II. ÚS 251/03).

17. Pojem „procesný postup“ bol vysvetlený už vo viacerých rozhodnutiach najvyššieho súdu vydaných do 30. júna 2016 tak, že sa ním rozumie len faktická, vydaniu konečného rozhodnutia predchádzajúca činnosť alebo nečinnosť súdu, teda sama procedúra prejednávania veci (to ako súd viedol spor) znemožňujúca strane sporu realizáciu jej procesných oprávnení a máriaca možnosti jej aktívnej účasti na konaní (porovnaj judikát R 129/1999 a rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1 Cdo 6/2014, 3 Cdo 38/2015, 5 Cdo 201/2011, 6 Cdo 90/2012). Tento pojem nemožno vykladať extenzívne jeho vzťahovaním aj na faktickú meritórnu rozhodovaciu činnosť súdu. „Postupom súdu“ možno teda rozumieť iba samotný priebeh konania, nie však konečné rozhodnutie súdu posudzujúce opodstatnenosť žalobou uplatneného nároku.

18. Pojem „procesný postup“ súdu je potrebné vykladať takto aj za právnej úpravy účinnej od 1. júla 2016.

19. V súvislosti s námietskou žalovanej o nepreskúmateľnosti rozhodnutia odvolacieho súdu je potrebné poukázať na to, že na rokovaní občianskoprávneho kolégia najvyššieho súdu, ktoré sa uskutočnilo 3. decembra 2015, bolo prijaté zjednocujúce stanovisko, právna veta ktorého znie: „Nepreskúmateľnosť rozhodnutia zakladá inú vadu konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ Občianskeho súdneho poriadku. Výnimočne, keď písomné vyhotovenie rozhodnutia neobsahuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu, môže ísť o skutočnosť, ktorá zakladá prípustnosť dovolania podľa § 237 ods. 1 písm. f/ Občianskeho súdneho poriadku“.

20. Uvedené stanovisko, ktoré bolo publikované v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu SR a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod R 2/2016, považuje dovolací súd za plne opodstatnené aj v preskúmvanej veci. Dovolací súd dodáva, že obsah spisu nedáva žiadny podklad pre to, aby sa na daný prípad uplatnila druhá veta tohto stanoviska, ktorá predstavuje krajnú výnimku z prvej vety a týka sa výlučne len celkom ojedinelých prípadov, ktoré majú znaky relevantné aj podľa judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva. O taký prípad ide v praxi napríklad vtedy, keď rozhodnutie súdu neobsahuje vôbec žiadne odôvodnenie, alebo keď sa vyskytli „vady najzákladnejšej dôležitosti pre súdny systém“ (pozri Sutyazhnik proti Rusku, rozsudok z roku 2009), prípadne ak došlo k vade tak zásadnej, že mala za následok „justičný omyl“ (Ryabykh proti Rusku, rozsudok z roku 2003).

21. V prejednávanej veci odvolací súd v odôvodnení svojho (dovolaním napadnutého) rozsudku rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdil ako vecne správne v zmysle § 387 ods. 1 C.s.p. a rozsiahlo sa vysporiadal so všetkými podstatnými námietskami žalovanej (č. I. 7 až 8). Dospel rovnako ako súd prvej inštancie k záveru, že žalovaná ako používateľ zasiahla prostredníctvom ďalšieho verejného prenosu vysielania (retransmisie) bez uzatvorenia hromadnej licenčnej zmluvy so žalobkyňou do majetkových práv autorov literárnych, dramatických, hudobno-dramatických, choreografických, audiovizuálnych, fotografických diel, diel výtvarného umenia, architektonických diel a diel úžitkového umenia, ktorých zastupuje žalobkyňa, čím sa bezdôvodne obohatila a je povinná toto bezdôvodné obohatenie žalobkyni vydať. I keď nepreskúmateľnosť rozhodnutia pre nedostatok jeho riadneho odôvodnenia je takým nesprávnym procesným postupom, ktorý je spôsobilý znemožniť sporovej strane, aby uplatňovala svoje procesné práva v takej miere, že to má za následok porušenie práva na spravodlivý proces, v prejednávanej veci o taký prípad nešlo. Dovolaním napadnutý rozsudok uvádza skutkový stav, ktorý považoval odvolací súd za rozhodujúci, stanoviská strán sporu k prerokúvanej veci, výsledky vykonaného dokazovania, obsah odvolania i právne predpisy, z ktorých vyvodil svoje právne závery.

Treba mať na pamäti, že konanie pred súdom prvej inštancie a pred odvolacím súdom tvorí jeden celok a určujúca spätosť rozsudku odvolacieho súdu s potvrdzaným rozsudkom vytvára ich organickú (kompletizujúcu) jednotu. Dovolateľka preto nedôvodne argumentovala, že rozsudok odvolacieho súdu je nepreskúmateľný; pričom za vadu konania v zmysle § 420 písm. f/ C.s.p. v žiadnom prípade nemožno považovať to, že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa jej predstáv.

22. Pokiaľ dovolateľka tvrdila, že súdy nedostatočne zistili skutkový stav veci a došlo k nesprávnemu vyhodnoteniu dôkazov, najvyšší súd už podľa predchádzajúcej úpravy (§ 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p.) dospel k záveru, že uvedené nebolo dôvodom znemožňujúcim realizáciu procesných oprávnení strán sporu (R 37/1993, R 125/1999, R 42/1993 a 1 Cdo 85/2010, 2 Cdo 29/2011, 3 Cdo 268/2012, 3 Cdo 108/2016, 2 Cdo 130/2011, 5 Cdo 244/2011, 6 Cdo 185/2011, 7 Cdo 38/2012). Podľa právneho názoru dovolacieho súdu ani po novej právnej úprave civilného sporového konania, ktorá nadobudla účinnosť 1. júla 2016, nie je dôvodom zakladajúcim prípustnosť dovolania v zmysle § 420 písm. f/ C.s.p. nedostatočné zistenie skutkového stavu, alebo nesprávne vyhodnotenie niektorého dôkazu.

23. K tvrdeniu dovolateľky, že odvolací súd nesprávne právne posúdil vec, keď svojvoľne interpretoval audiovizuálne dielo a vysielanie ako jeden identický predmet ochrany, dovolací súd poukazuje na doterajšiu judikatúru najvyššieho súdu - R 54/2012 a 1 Cdo 62/2010, 2 Cdo 97/2010, 3 Cdo 53/2011, 4 Cdo 68/2011, 5 Cdo 44/2011, 6 Cdo 41/2011, 7 Cdo 26/2010 a 8 ECdo 170/2014, podľa ktorej už v predchádzajúcej úprave dospel k záveru, že realizácia procesných oprávnení sa účastníkovi neznemožňuje právnym posúdením.

24. Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a na zistený skutkový stav aplikuje konkrétnu právnu normu. Nesprávne právne posúdenie je chybnou aplikáciou práva na zistený skutkový stav; dochádza k nej vtedy, ak súd nepoužil správny (náležitý) právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery.

25. Podľa právneho názoru dovolacieho súdu nie je po 1. júli 2016 žiadny dôvod pre odklon od vyššie uvedeného chápania dopadu nesprávneho právneho posúdenia veci na možnosť uskutočňovať procesné oprávnenia niektorým z účastníkov konania. Dovolateľkou vytýkaná nesprávnosť právneho posúdenia veci nie je procesnou vadou zmatečnosti v zmysle § 420, písm. f/ C.s.p. a nezakladá prípustnosť dovolania podľa tohto ustanovenia (viď judikát R 24/2017).

26. Z týchto dôvodov dospel najvyšší súd k záveru, že dovolanie žalovanej nie je podľa § 420 písm. e/ a f/ C.s.p. procesne prípustné, najvyšší súd preto jeho dovolanie odmietol podľa ustanovenia § 447 písm. c/ C.s.p.

27. O trovách dovolacieho konania dovolací súd rozhodol podľa § 453 ods. 1 C.s.p. v spojení s § 255 ods. 1 C.s.p.

28. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.